

ПРОЈЕКАТ 13.

„Однос НАТО према Балкану“ -научна конференција- (основни подаци, ставови и препоруке)

Време одржавања конференције: 25. април 2019. године
Место: Дом Војске Србије, Београд

У организацији Евроазијског безбедносног форума 25. април 2019. године у Дом Војске Србије, Београд, одржана је научна конференција под називом: „Однос НАТО према Балкану“. Конференцијом је председавао директор Евроазијског безбедносног форума проф. др Митар Ковач. На конференцији су своја саопштења изнели:

1. Проф. др Митар Ковач - *Геостратегијски значај Балкана за НАТО пакт.*
2. Проф. др Ненад Кеџмановић - *Проблеми интеграција БиХ у НАТО пакт.*
3. Проф. др Радомир Милашиновић - *Пријем Црне Горе у НАТО пакт*
4. Др Драган Петровић - *Македонија као жртва притисака НАТО пакта.*
5. Проф. др Синиша Боровић – *Срби и НАТО (Стратегија НАТО према КиМ – лажној држави Косово).*
6. Проф. др Бранко Крга – *Однос Србије према НАТО.*
7. Др Александар Павић - *НАТО као оружје новог тоталитаризма.*
8. Проф. др Божидар Форца - *Однос НАТО према војној неутралности Републике Србије*

Основни ставови излагача су дати у сажетцима излагања која су поднели на Конференцији:

Проф. др Митар Ковач¹

ГЕОСТРАТЕГИЈСКИ ЗНАЧАЈ БАЛКАНА ЗА НАТО ПАКТ

Сажетак: Балкан је простор непредвидљивости, историјског страдања народа и огромне заинтересованости великих сила. Представља симбол великих невоља народа, заосталости у развоју и наглих обрта, у крупним историјским догађајима и два светска рата у 20. веку. Бурна историја Балкана обележена је бројним ратовима, те се потреба за дистанцирањем од простора који важи за „буре барута“, природно може схватити као пут ка сигурности, тачније изоловање од проблема који сам његов назив носи. Балкан у савременој геополитичкој архитектури Европе има веома велики стратегијски значај. Све империје кроз историју су жељеле да у потпуности господаре Балканом. То данас чини и НАТО пакт, покушавајући да потисне Руско и Кинеско присуство, у било ком смислу, почев од политике, привреде, енергетике и војне сарадње. Време пред нама је време великих безбедносних изазова за безбедност балканских народа и држава.

---

¹ Генерал-мајор у пензији, проф. др Митар Ковач, директор Евроазијског безбедносног форума

ПРОБЛЕМИ ИНТЕГРАЦИЈЕ БиХ У НАТО

Сажетак: Поједностављено речено проблем интеграције БиХ у НАТО уопште не постоји, јер о прикључењу нема уставно неопходног консензуса три конститутивна народа у два ентитета. Да га има, БиХ би израдила МАП и направила слједећи и вјероватно предпоследњи корак у процесу придруживања, а пошто га нема свака даља расправа постаје сувишна. Све консоцијације у свијету подразумијевају такав механизам одлучивања, поготово о крупним спољнополитичким питањима, па се, готово рутински, примјењује иу БиХ. Проблем је настао тако што бошњачки и хрватски представник у Предсједништву БиХ врше притисак на српског да да сагласност на МАП, што практично значи на приступ НАТО-у. При томе се, сједне стране, позивају на чињеницу да је Република Српска својевремено дала начелну подршку евроатлантским интеграцијема БиХ и, са друге, њеним потписивањем МАП-а условљавају постизборно формирање власти у заједничким органима. Српска, међутим, није узвратила контраприједлогом да се БиХ прикљужи Евроазијском одбрамбеном савезу, јер би то, сасвим сигурно, било неприхватљиво другим двијема националним странама, него се залаже за војну неутралност, као што се раније залагала за демилитаризацију. Који су разлози што је РС промијенила став и шта значе притисци и уцјене који долазе из другог ентитета, али уживају спољну подршку, о томе се шире расправља у овом тексту.

Проф. др Радомир Милашиновић³

ПРИЈЕМ ЦРНЕ ГОРЕ У НАТО ПАКТ

Пример пријема Црне Горе у НАТО пакт супротно вољи народа, који се по казивању најмериторнијих представника власти 85 посто томе супростављао, представља нон сес у новијој историји. Овај феномен се у реферату третира са више аргументованих становишта која су научно фундирана. Паралелни процеси који су срачунати на промену система вредности, историјске прошлости, образовања, традиције, културолошких достигнућа и сл. има ће далекосежне последице у преобликовању свести и праксе у Црној Гори и не сумњиво у региону. Спрега спољњег и унутрашњег фактора на плану реализације пројекта очигледна је.

Др Драган Петровић⁴

МАКЕДОНИЈА КАО ЖРТВА ПРИТИСАКА НАТО ПАКТА

Сажетак: У Македонији је Охридским споразумом 2001. постигнут мир и основни параметри о функционисању ове државе. Формирање владе од стране Заева и албанских странака, постигнут је договор који једним својим делом доводи у питање до тадашњи уставном регулисани поредак у Македонији. Након постигнутог споразума са Грчком о промени назива земље у Северна Македонија, почетком фебруара 2019. потписан је споразум

² Професор др Ненад Кеџмановић, професор у пензији Универзитета у Београду

³ Проф. др Радомир Милашиновић, професор у пензији Факултета безбедности, Београд

⁴ Др Драган Петровић, научни саветник, Институт за међународну политику и привреду, Београд

о придруживању Северне Македоније у НАТО. Многе унутрашње противречности су остале, упркос чињеници да ће земља вероватно постати чланица НАТО алијансе.

Синиша Боровић⁵

СРБИ И НАТО

Сажетак: НАТО је једини војни савез у свету намењен за ширење утицаја, оружаном силом, развијених западних земаља на челу са САД на подручја изван њихових граница ради овладавања природним ресурсима и простором. Када анализирамо од кога може бити угрожена безбедност Србије и од кога се требамо штитити, онда је то у оба случаја од НАТО алијансе или од неке њене чланице. Ако до тога дође НАТО нас неће заштитити као што није заштитио интересе Грчке у спору са Турском око Кипра. НАТО је увек на страни његове важније чланице. Од када је формиран НАТО је био намењен против некога и он је такав и остао. Од свог оснивања до ове године НАТО чланице су извеле 317 ратних операција широм света. НАТО функционише као сила ван закона, устава и правних норми. У НАТО агресијама нису поштовани ни национални уставни земаља чланица ни уставни нападнутих земаља ни међународне правне норме нити ОУН. НАТО ратови су рушилачки уз првенствено наношење огромне материјалне, културне и еколошке штете нападнутом народу. Убијање недужног цивилног становништва и деце проглашавају колатералном штетом јер за њих људско биће није светиња па га и не штеде. НАТО ратује са дистанце супериорном технологијом и то увек против неупоредиво слабијих противника али му нико не суди за злочине и прекомерну употребу силе. Где год је ратовао НАТО оставио је пустош и хаос: Авганистан, СФРЈ КиМ, Либија, Ирак, Сирија итд. Техничко технолошки развој САД и Западних земаља диктира потребу убрзане производње а она је условљена убрзаном потрошњом. Убрзана потрошња је највећа у ратним сукобима. Интерес капитала који надилази интересе хуманог друштва увек ће настојати да срвори такав амбијент. Кад се НАТО извуче из Авганистана и Ирака вероватно ће кренути на Јемен или Иран или Северну Кореју или Венецуелу или на неки други народ да оправда смисао свог постојања код својих налогодаваца. Бруталном агресијом на српски народ, на свим етничким просторима где вековима живи или као суверен или као конститутивни народ суседних држава НАТО остварује своје геостратегијске интересе на Балкану. НАТО је помогао шиптарским сецесионистима и терористичкој ОВК да заједнички привремено окупирају јужну српску покрајину КиМ и успоставе парадржавну творевину. Од српских званичника се захтева да “прихвате реалност” и потпишу правообавезујући споразум о признању тзв. државе КОСОВА и да му омогуће чланство у међународним организацијама. Темелј И оквир за решавање проблема КиМ су Устав Р. Србије и Резолуција 1244 СБ ОУН. У раду је научним методама показана могућа стратегија за разговоре о статусу КиМ.

Бранко Крга⁶

ОДНОС СРБИЈЕ ПРЕМА НАТО

У оквиру ове теме указао је на следеће:

- однос државних органа према НАТО;
- однос стручних институција према НАТО;

---

⁵ Проф. др Синиша Боровић, дипл. инж., Академија инжењерских наука Србије, Београд, Академија електротехничких наука Руске Федерације

⁶ Професор др Бранко Крга, генерал-пуковник у пензији

- однос опште јавности према НАТО.

Поред војне неутралности и евентуалног чланства у НАТО, указао је на још три потенцијалне могућности стратешког избора Србије, а то су:

- савезништво са неком силом која би била у могућности и расположена да гарантује нашу одбрану и безбедност;
- уколико Србија буде примљена у ЕУ, учешће у њеним безбедносним структурама;
- учешће у неким универзалним пројектима безбедности које се повремено помињу.

Војна неутралност, или војно несврставање, природна је и у овом тренутку најбоља оријентација за Републику Србију.

Александар Павић⁷

НАТО КАО ОРУЖЈЕ НОВОГ ТОТАЛИТАРИЗМА

Сажетак: Најновији случај хапшења Џулијана Асанжа само учвршћује тезу да су, уместо наводних носилаца ”демократских вредности”, управо НАТО и његове водеће државе – чланице постали носиоци новог тоталитаризма, информативног терора и манипулација и гушења слободе изражавања. С друге стране, главни декларисани противници алијансе – Русија и Кина, али и друге државе, се залажу за нови, мултиполарни поредак заснован на равноправности држава и међународном праву, и не мешају у унутрашње ствари других држава. Уз то, оне су пријатељске према Србији, Републици Српској и српском народу у целини и, за разлику од огромне већине НАТО држава, не угрожавају српску државност. Према томе, не само што је у интересу српског народа са обе стране Дрине да се сврста уз своје осведочене пријатеље, а не непријатеље, већ су и вредности које нуде пријатељске државе много ближе Србима као народу него оне које сада нуди НАТО – милитаризам, унилатерализам, гажење међународног права и гушење слободних медија и слободе изражавања.

Божидар Форца⁸

ОДНОС НАТО ПРЕМА ВОЈНОЈ НЕУТРАЛНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Сажетак: НАТО је извршио агресију на СР Југославију 1999. године. Од тог времена посматрано, Алијанса се са 19 проширила на 29 држава чланица, а СР Југославија се распала на две државе – Србија и Црна Гора и једну територију под протекторатом УН – Косово (и Метохија), која претендује да постане независна држава. Србија је 2007. године прокламовала војну неутралност, првенствено због улоге НАТО у агресији на СРЈ, док је Алијанса успела да привуче у своје чланство све државе из окружења, изузев Босне и Херцеговине. Овај рад је покушај интересубјективне оцене садашњег и процене будућег односа НАТО према војној неутралности Републике Србије. Главна хипотеза од које се пошло у изради овог рада гласи: Садашњи неопредељени став према војној неутралности Србије, који декларативно заговара НАТО, у перспективи ће зависити од глобалног односа великих сила, с једне и, односа Русије и Србије, с друге стране.

⁷ Др Александар Павић, политиколог, политички аналитичар

⁸ Проф. др Божидар Форца, генерал-мајор у пензији, Универзитет УНИОН-Никола Тесла у Београду начелник Катедре безбедности на Факултету за пословне студије и право.